Świadczenia rodzinne – wykładania celowościowa ma pierwszeństwo

Kategoria: Polityka Społeczna
Opublikowano: niedziela, 25, listopad 2012 23:00
Bernadeta Skóbel
Odsłony: 2322

Wolno odstąpić od sensu językowego wykładni, mimo że przepis jest jasny i oczywisty, gdy prowadzi to do rażąco niesprawiedliwych lub irracjonalnych konsekwencji, gdy przemawiają za tym szczególnie ważne racje prawne, społeczne, ekonomiczne lub moralne, gdy językowe znaczenie przepisu pozostaje w oczywistym konflikcie lub sprzeczności ze znaczeniem innych norm systemu, zwłaszcza gdy te normy mają wyższą moc prawną, gdy znaczenie to prowadzi do rażąco niesprawiedliwych rozstrzygnięć lub pozostaje w oczywistej sprzeczności z powszechnie akceptowanymi normami moralnymi, albo gdy znaczenie to prowadzi do konsekwencji absurdalnych z punktu widzenia społecznego lub ekonomicznego.

Prezentujemy ciekawy wyrok WSA w Olsztynie z dnia 18 września 2012 r. sygn. II SA/Ol 780/12.

Fragment uzasadnienia wyroku: z dokumentów zgromadzonych w sprawie i oświadczeń córki A.H., że wprawdzie w świetle prawa T.P. jest mężem J.P., jednakże od 12 lat małżonkowie są w faktycznej separacji, a od 2,5 roku zamieszkują oddzielnie. Okoliczność ta nie została zweryfikowana przez organy.

Nie poczyniły one żadnych wyjaśnień w tym zakresie, a jest to niezbędne dla ustalenia czy mąż może opiekować się J.P. Jeszcze większe znaczenie dla sprawy ma konieczność ustalenia czy T.P. został skazany za fizyczne i psychiczne znęcanie się nad żoną i czy ma orzeczony zakaz zbliżania się do niej. Potwierdzenie tej okoliczności wyklucza bowiem możliwość sprawowania przez niego opieki nad żoną, choćby ze względu na złamanie zakazu orzeczonego przez sąd, ale także ze względu na to, że osoba skazana za przestępstwo znęcania się nie może być jednocześnie, jak słusznie zauważyła skarżąca, zobowiązana do opieki nad nią.

Okoliczności powyższe mają kluczowe znaczenie dla sprawy, a ich ustalenie wskaże osobę, która ma spełnić ciążący na niej obowiązek opieki nad niepełnosprawną. Trudno bowiem oczekiwać, że znęcający się nad żoną mąż (o ile okoliczność ta zostanie potwierdzona) jest jednocześnie zobowiązany do opieki na nią. W związku z tym, sam fakt pozostawania J.P. w małżeństwie nie może być bezwzględną przeszkodą do uwzględnienia wniosku córki, która – jak wynika z ustaleń organów - przejęła obowiązek sprawowania opieki nad matką i go faktycznie wykonuje. Może być zatem uprawniona do świadczenia pielęgnacyjnego, z mocy art. 17 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych (por. wyrok WSA w Olsztynie z dnia 30 listopada 2011r., sygn. akt II SA/Ol 886/11).

Należy w tym miejscu przypomnieć, że w orzecznictwie sądów administracyjnych, dominuje pogląd, który podzielił także Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu sygn. akt P 38/09, zgodnie z którym stosowanie do spornego przepisu wyłącznie wykładni językowej jest niedopuszczalne, gdyż pozostaje ona w sprzeczności z podstawowymi wartościami konstytucyjnymi, takimi jak ochrona małżeństwa i dobra rodziny (art. 18 i art. 71 Konstytucji RP) oraz równość wobec prawa (art. 32 Konstytucji RP). Stosując ten przepis należy przyznać pierwszeństwo wykładni celowościowej i systemowej przed jego wykładnią językową. Dokonana w ten sposób wykładnia nie narusza przy tym w żaden sposób art. 6 K.p.a. nakazującego organom działanie na podstawie przepisów prawa.

Dodatkowo przywołać można tutaj stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z 25 kwietnia 2003 r., III CZP 8/2003 (OSNC 2004/1/1), zgodnie z którym "wolno odstąpić od sensu językowego wykładni, mimo że przepis jest jasny i oczywisty, gdy prowadzi to do rażąco niesprawiedliwych lub irracjonalnych konsekwencji, gdy przemawiają za tym szczególnie ważne racje prawne, społeczne, ekonomiczne lub moralne, gdy językowe znaczenie przepisu pozostaje w oczywistym konflikcie lub sprzeczności ze znaczeniem innych norm systemu, zwłaszcza gdy te normy mają wyższą moc prawną,

Phoca PDF

gdy znaczenie to prowadzi do rażąco niesprawiedliwych rozstrzygnięć lub pozostaje w oczywistej sprzeczności z powszechnie akceptowanymi normami moralnymi, albo gdy znaczenie to prowadzi do konsekwencji absurdalnych z punktu widzenia społecznego lub ekonomicznego".

Phoca PDF